

– Eygleiðarar siga, at ein orsök er, at veljarafundirnir í sjónvarpinum eru so neyvt lagdir til rættis heilt niður í minstu smálutir, at alt tað spontana og impulsiva – alt tað sum ger fundirnar spennandi og áhugaverdar – er púra burtur. Hvør litil rørsla er gjølla umhugsad.

– Tað er ikki sum valfundirnir í sjónleikarahúsinum fyrr í tíðini, sigur Óli Jacobsen.

Hvør vinnur valið?

– Tað er helst eingin ivi um, at Clinton vinnur.

– Veljarakanningar vísa, at Clinton hevur staðið seg væl frægari enn Dole í teimum orðaskiftum, sum hava verið. Munurin ímillum teir báðar er nú so stórur, at tað er ongantíð áður hent, at eitt valevni, sum hevur verið so langt aftanfryi so stutt áðrenn valið, sum Dole er aftanfryi Clinton, hevur vunnið.

Varin í orðum

Undir aðalorðaskiftinum høvdu umboð fyrri 188 lond orðið, har ið tey framfórdu síni sjónarmið um ymisk av teimum málum, sum leika á í heiminum.

– Tað, sum merkti orðaskiftið, var støðan í Mið-eystri.

– Tað er týðuligt, at stúrt verður fyrri gongdini.

– Men tað var eisini týðiligt, at bæði Ísrael og arabisku londini vóru sera varin í orðum fyrri ikki at øsa hvønn annan og harvið stoyta bensin á bálið.

Pínligt

Óli Jacobsen sigur, at Danmørk er tað land í heiminum, sum letur einamest til menningarhjálp.

Hvørt ár letur Danmørk 10 milliardir í menningarhjálp, og stóru partur av tí fer til ST og stovnar undir ST.

– Nógva staðni har ið vit vóru, m.a. í UNICEF, vóru tey dønum ógvuliga takksom fyrri tað.

Óli Jacobsen sigur, at tað var óluksálga pínligt hjá

honum, sum føroyingi í donsku sendinevndini, at sita har og taka ímóti øllum takkarorðunum, og vita, at vit sjálvi hava ikki latið eitt klovið oyra.

– Men tibatetur var tað bara, eg sum visti, hvussu pínligi stóðu, eg var í.

Óli Jacobsen sigur, at eisini føroyingar áttu at latið menningarhjálp, tí hóast kreppa er í Føroyum, eru vit so óndaliga nógv betri fyrri, enn tey allar flestu onnur av heimsins tjóðum.

– Orðið kreppa fær ein heilt annan týðning, tá ið tú upplivir neyðina uttanlands.

– Vit eiga ikki at vera so materialistisk, at vit ikki halda okkum hava ráð at seta eitt sindur av á á figgjarglógini í menningarhjálp.

– Tað, sum Danmørk letur, svara til 100 milliónir á føroysku figgjarglógini.

– Um vit ikki lata so nógv, so áttu vit at latið eitt sindur.

– So var ikki neyðugt at sita so ússaligur, við krampaðum tómi, og taka ímóti eini hjartans tøk, eg ikki havi uppið.

Óli Jacobsen sigur, at hann ætlar sær at reisa hetta mál politiskt, nú hann er komin heimaftur.

Vilja hava Boutros frá

Eitt tað heitasta evnið í ST í løtuni, er at aðalskrivarar verður í næstum. Tað er komið fram, at amerikanarir vilja ikki vita av Boutros Boutros Ghali?

– Ja, tað er eitt sindur lögdið við tí málinum. Nógvir røðarir umrøddu nettupp aðalskrivaravalið.

Óli Jacobsen sigur, at Boutros Boutros hevur stóra undirtøku í menningarlondunum, serliga í Afríku.

– Danir halda ikki, at hann hevur roynst so illa.

– Vit vita, hvussu ringt tað er at stýra 42.000 sálum í einum pikkaltitlum landi, sum Føroyum, við somu mentan og somu trúgv.

– So kann einhvør siga sær sjálvum, at Boutros Ghali hevur eina velduga avbjóðing at samansjóða

188 tjóðir.

– Hann hevur gjørt burturúr av nýskapanum í ST skipanini og fyrri at spara.

– ST er stórt. Tað arbeidda 10.000 á høvudsstöðini og figgjarglötlanin liggur um 6,5 milliardir. Tað hevur ligið í luftini, at høvudsstöðin skal sparast niður á 8.000 fólk.

– Men amerikanarar hava tikið avgjörða stóðu ímóti Boutros Ghali, uttan at teir siga, hvat ið teir hava ímóti honum. Tað einasta teir siga, er, at hann hevur ikki spart nóg mikið. Men tann grundgevingin er lítið sannførandi.

– Tey eru hvinigin eisini mong, sum halda, at hann hevur fingið so nógv burturúr, sum tað ber til at krevja.

– Eitt annað, sum verður brúkt ímóti honum er, at hann er 73 ára gamalur.

– Men tað er ikki ókent við so gomlum monnum í fremstu stórvum.

– Eitt, sum eisini verður sagt at hava gjørt stóðu hansara veika, serliga í arabiska heiminum, er, at hann er koptiskur kristin.

Koptiska kirkjan er kirkjan í Egyptalandi. Og so er hann er giftur við jødiskari konu. Og tað er altso ikki nakað pluss hjá honum.

– So tað er ikki bara politikkur, sum er avgerandi hjá sumnum.

– Og nógv halda, at tað er serstakliga framfært og ósmæðið av USA, at leika so í um sparringar, tí sjálvir eru teir altíð tvey ár afturút við teimum gjöldum, teir skulu betala til ST.

– Teir skylda ST hundraðtals milliónir og betala akkurat so nógv alla

tíðina, at teir ikki missa atkvøðurettin. Til stovnar undir ST betala teir lítið og einki.

– Summi halda, at mótstöðan hjá Boutros Ghali er valagn hjá Clinton og at hann fer at slaka, eftir forsetavalið, og geva ST-aðalskrivararum nøkur ár afturat. Hvinigin halda onnur, at USA hevur læst sína stóðu so fasta, at har vendst ikki aftur.

– Tað hevur eisini verið vanlig hugsan, at meirilutin av amerikanska fólkinum vil ikki vita av ST. Men meningskanningar nú, vísa, at hugburðurin er fullkomiliga broyttur og at amerikanarar eru blivnir nógv meiri ST sinnaðir.

Afrika „eigur“ hann

Spurningurin er so, hvør verður eftirmáður hansara?

– Ja, tað verður nógv gitt. Nøvn, sum Gro Harlem.

Brundtland, norsk stórpoltiitakin, sum frá frá sum forsætisráðharri í gjár, hava verið nevnd.

Men Óli Jacobsen heldur ikki, at hon hevur stórvegis møguleikar.

– Tann heimsparturin, sum fær aðalskrivarar, hevur hann altíð í tvey valskelið.

– Og tað eru mong sum tvíhalda um, at nú eru tað afrikanarar, sum eiga tær at hava aðalskrivarar. Tí halda nógv lond fast við, at verður Boutros Ghali vrakadur, skal ein annar afrikanari í sessin.

ST verður mangan skýrt eitt pappírsveldið uttan líka. Og nógv tiltøk hjá ST miseydnast. Er ST bara ein kaffiklubbur?

– Nei, tað haldi eg ikki. Tað er rætt, at nógv tiltøk hjá ST eydnast minni væl.

– Men miseydnast eitt tiltak, ger tað í hvussu so er ikki stóðuna verri. Tað er ikki orsaka av ST, at ófriður tekur seg upp. Og flest øll eru samd um, at ST eigur at verða til.

– Eydnast bara eitt tiltak eydnast, gerst ikki við, at tiggju miseydnast. OG ST hevur sanniliga eisini væleydnað tiltøk at vísa á.

– Og so skulu vit eisini hava í huga alt arbeiddið, stovnar undir ST gera. T.d. UNICEF, sum hevur útruddað mangar sjúkur.

– Og pappírsveldið spyrst tú. Jú, tað er rætt, at her er ein øgilig rúgva av pappíri. Men er tað eisini í løgtinginum.

Ávirkar einki

Ger tað nakran sum helst mun hjá føroyingum at verða á ST-aðalfundi?

– Vit ávirka ikki stóðuna á nakran sum helst hátt.

– Alment er danska sendinevndin ráðgevri hjá danska ST-umboðsmanninum.

– Men tað var ein frálík ferð. Og tann, sum er við, fær nógv burturúr og verður nógv betri førur fyrri at taka lut í orðaskifti um altjóða víðurskifti. Men hvat annars kemur burturúr, veldst um, hvussu væl tey, sum eru við, duga at lata frá sær til onnur.

Einki at gera í ST

Hvat heldur tú, nú tú hevur verið har yviri í ein mánaða. Eiga vit at føra okkum meiri fram á altjóða politiska pallinum?

– Eg haldi ikki, at vit hava nakað stórvegis at gera í ST. – At gerast sjálvstøðugir limir kann so ikki koma uppá tal av tí, at vit eru ikki eitt sjálvstøðugt land.

– Eg haldi, at vit høvdu staðið okkum væl at verið uppi donsku ST umboðani, tí danir eru høgt í metum í ST.

– Men tað er er tí, at teir betala.

– Aðrenn vit skulu hugsa um nakað sum helst, haldi eg, at vit skuldu farið at betalt eitt sindur til ST. Vit kundu skantans betalt onkrum stovni undir ST eitt sindur.

Ein partur av donsku sendinevndini. Frá vinstri er Troels Lund Poulsen, sum umboðaði donsku ungmannafelagini. Hann

er annars úr ungmannafelagnum hjá Vinstri. Næsti er Søren Søndergaard, sum umboðaði Enhedslista - tann mest vinstrahalla flokkin í Danmark. Síðan

er tað Finn Sørensen, sum umboðaði LO í Danmark

Hvat hevur tað havt at siga fyrri teg, at tú hevur verið á aðalfundi hjá ST?

– Eg havi fingið ein heilt annan og víðari sjónarring.

– Tað, vit annars bara hoyra og lesa um, havi eg upplivað. Tað ger meg nógv betri førar fyrri at taka lut í orðaskifti um altjóða víðurskifti og at skilja altjóða víðurskifti.

– Men tað hevur eisini lært meg, hvussu ótrúliga snæverskygdur og beinleiðis heimfóðisligur føroyskur politikkur er. Føroyingar tosa ongantíð um útheimin í politikki, uttan at tað hevur beinleiðis samband við Føroyar. Aðrastaðni eru uttanríkisviðurskifti stórmál.

Óli Jacobsen heldur, at nú danir umsita uttanríkismál okkara, áttu vit at tikið lut í tí arbeidnum onkusvegna.

– Ikki fyrri at kolvelta heimmin, men fyrri at fylgja við. Veruleikin er jú, at tess minni tú ert, tess stóri er útlendið og tess meiri ávirkar útlendið teg. At verða so heimfóddur, sum vit, førir okkum ikki langt.

– Okkara trongi sjónarringur forðar eisini fyrri skilagóðum kjaki um nógv ymisk mál. Tað er t.d. ómøguligt at nevna ES, uttan at fólk fara at leika í um dýrið í opinberingini og annað mangt. Á slíkum stóðir er ikki lætt at koma víðari, sigur Óli Jacobsen.

ST-høvudsborgin í New York